

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- * ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- * sytuuje w czasie i przestrzeni epoki (pozytywizm, Młoda Polska, XX-lecie międzywojenne) oraz najważniejsze wydarzenia literackie;
- * definiuje podstawowe kierunki i prądy charakterystyczne dla danej epoki (realizm, naturalizm, symbolizm, impresjonizm, dekadentyzm, utylitaryzm, praca organiczna, praca u podstaw, intuicjonizm, behawioryzm);
- * pobieżnie zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie (pozytywizm, Młoda Polska, XX-lecie międzywojenne);
- * czyta ze zrozumieniem tekst literacki i interpretuje go z pomocą nauczyciela;
- * rozpoznaje podstawowe związki przyczynowo-skutkowe;
- * przy pomocy nauczyciela analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;
- * rozpoznaje przybliżony czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju;
- * odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym;
- * wykorzystuje z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- * posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- * dostrzega niektóre typy błędów językowych;
- * przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- * redaguje wypowiedź argumentacyjną, uwzględniając poszczególne jej części składowe (teza, argumenty, potwierdzenie tezy, wnioski);
- * podejmuje próbę redagowania interpretacji tekstu poetyckiego;
- * redaguje własną notatkę;
- * aktywnie słucha wykładu i określa jego tematykę;
- * potrafi korzystać ze słowników języka polskiego;
- * zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:

- * ma niepełną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- * rozumie podstawy podziału literatury na epoki;
- * selekcjonuje podstawowe wydarzenia literackie;
- * rozpoznaje cechy podstawowych kierunków i prądów literackich charakterystyczne dla danej epoki (realizm, naturalizm, symbolizm, impresjonizm, dekadentyzm, utylitaryzm, praca organiczna, praca u podstaw, intuicjonizm, behawioryzm); potrafi wskazać je w tekście;
- * zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie (pozytywizm, Młoda Polska, XX-lecie międzywojenne);
- * wiąże elementarne fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe;
- * analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;
- * samodzielnie przeprowadza fragmentaryczną interpretację tekstu poetyckiego;
- * określa czas powstania wskazanego tekstu kultury na podstawie konwencji, stylu, obyczaju;

- * odróżnia fakty od opinii; streszczenie od parafrazy;
- * wykorzystuje znalezione informacje; dokonuje selekcji źródeł informacji;
- * próbuje syntetyzować wiedzę;
- * wyraża własne sądy, częściowo je argumentuje;
- * sprawnie redaguje wypowiedź argumentacyjną, uwzględniając poszczególne jej części składowe (teza, argumenty, potwierdzenie tezy, wnioski);
- * redaguje interpretację tekstu poetyckiego; cytuje;
- * dostrzega różne typy błędów językowych;
- * przygotowuje różne formy prezentowania wiedzy (referat, prezentacja); przedstawia wyniki swojej pracy;
- * potrafi korzystać w pracy własnej z różnych środków zdobywania wiedzy (podręczniki, słowniki, multimedia).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną i dodatkowo:

- * ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej; posługuje się nimi w sytuacjach typowych;
- * rozpoznaje konwencje literackie: realistyczną, naturalistyczną, symboliczną i określa ich cechy w utworach;
- * hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- * szczegółowo zna treść i problematykę lektur wskazanych w podstawie (pozytywizm, Młoda Polska, XX-lecie międzywojenne);
- * czyta ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- * na podstawie przeczytanych tekstów formułuje własne wnioski; wyraża o nich sądy i opinie;
- * analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;
- * samodzielnie dokonuje analizy oraz interpretacji wybranego tekstu kultury;
- * trafnie przywołuje konteksty kulturowe (historyczne, biograficzne, filozoficzne i inne), wykorzystuje je w interpretacji tekstu;
- * odszukuje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach, samodzielnie je interpretuje;
- * przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- * syntetyzuje wiedzę;
- * redaguje wypowiedź argumentacyjną oraz interpretację tekstu poetyckiego w sposób twórczy;
- * odróżnia błąd językowy od zamierzonej innowacji artystycznej; potrafi skorygować własne błędy językowe;
- * określa podstawowe funkcje tekstów językowych (informatywną, ekspresywną, impresywną, poetycką, perswazyjną);
- * samodzielnie przedstawia wyniki własnej pracy (referat, prezentacja);
- * sprawnie korzysta w pracy własnej z różnych środków zdobywania wiedzy (podręczniki, słowniki, artykuły, multimedia).

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą i dodatkowo:

- * ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej; posługuje się nimi w sytuacjach problemowych;
- * wyczerpująco charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;

- * wnikliwie interpretuje treści alegoryczne, metaforyczne i symboliczne utworu literackiego;
- * w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;
- * rozpoznaje groteskę w tekstach omawianych epok oraz tekstach będących nawiązaniem;
- określa jej artystyczny i wartościujący charakter;
- * przedstawia własną, oryginalną i rzeczową propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;
- * trafnie rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne (prawda, dobro, altruizm, piękno, tolerancja, odpowiedzialność) i narodowe (symbole narodowe, tradycja narodowa, patriotyzm); określa dokładnie ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości;
- * na poziomie dosłownym i przenośnym odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;
- * wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej;
- * rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach;
- * tworzy wyczerpujące, spójne i oryginalne wypowiedzi;
- * porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;
- * sporządza bazę danych;
- * wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:

- * wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wykraczających poza podstawę programową;
- * wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny i inne;
- * porównuje ze sobą dzieła z różnych dziedzin sztuki i różnych epok;
- * szybko i sprawnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;
- * zna literaturę dotyczącą sztuki, wykorzystuje ją w rozwiązywaniu sytuacji problemowych;
- * świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady zróżnicowania językowego;
- * samodzielnie wzbogaca swoją wiedzę o języku;
- * świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady komunikacji wypowiedzi i kultury języka;
- * wyczerpująco charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej);
- * tworzy teksty mówione i pisane odznaczające się oryginalnością i wartościami artystycznymi;
- * rozwija swoją twórczość (próby literackie, pisanie do gazetki szkolnej, warsztaty pisarstwa i inne);
- * wygłasza mowę z uwzględnieniem środków retorycznych i pozajęzykowych (posługuje się modulacją głosu w celu nadania wypowiedzi odpowiedniego tonu, np. patetycznego, parodystycznego itp., stosuje odpowiednią mimikę, gestykulację);

- * rozwija swoje zainteresowania językiem i literaturą na różnych zajęciach pozaszkolnych;
- * szerzy wśród rówieśników zainteresowanie językiem polskim, literaturą i kulturą.